



## TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ile 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat Eren

**Diyarbakır Milletvekili**

13 Şubat 2025 tarihinde Diyarbakır'da Çand Amed/Sezai Karakoç Kültür ve Kongre Merkezi'nde düzenlenmesi planlanan "Şeva Bîranîna Lehengen Şerhıldana 1925'an (1925 Başkaldırısı Yiğitlerini Anma Gecesi)" adlı etkinlik, Diyarbakır Valiliği tarafından 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. ve 19. maddeleri ile 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun ilgili maddelerine dayanılarak yasaklanmıştır.

Tebliğ edilen yasak kararında etkinliğin kamu düzeni ve güvenliğini bozabileceği öne sürülmüş, ancak yasağın gerekçelerine dair somut bir bilgi sunulmamıştır. Bu yasak, Anayasa'nın 34. maddesi ile güvence altına alınan toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının ihlali niteliğinde olup demokratik hak ve özgürlükler açısından ciddi bir sorun teşkil etmektedir. Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı, demokratik bir toplumun temel değerlerinden biridir ve bu hakkın keyfi şekilde sınırlandırılması, hukukun üstünlüğü ilkesine ve temel insan haklarına aykırıdır. Diyarbakır'da düzenlenmesi planlanan bu etkinliğin yasaklanmasının hukuki dayanaklarının şeffaf bir şekilde açıklanması ve anayasaya aykırı bu tür uygulamaların son bulması gerekmektedir.

Şeyh Said ve dava arkadaşlarının anılmasına yönelik benzer etkinlikler geçmiş yıllarda da çeşitli gerekçelerle yasaklanmış olup, bu durumun sistematik bir engelleme politikasıyla bağlantılı olup olmadığı kamuoyunda tartışılmaktadır. Türkiye'nin farklı bölgelerinde tarihsel anmalara yönelik benzer etkinliklerin serbestçe düzenlenmesine rağmen, özellikle Kürt tarihi ve kimliğiyle ilgili etkinliklerin sistematik olarak yasaklanması çifte standart oluşturmakta ve hukukun siyasallaştırıldığına dair ciddi endişelere yol açmaktadır. 1925'te İstiklal Mahkemeleri tarafından idam edilen Şeyh Said ve 47 dava arkadaşının mezar yerlerinin bugüne kadar açıklanmamış olması, Türkiye'de tarihi yüzleşme konusunda 100 yıllık inkâr politikalarının devam ettirilmek istendiğini açıkça göstermektedir. Anmaya ilişkin bu yasak kararı, yalnızca bir etkinliğin engellenmesi değil, aynı zamanda Kürt halkının tarihsel hafızasının silinmesi girişimi olarak da değerlendirilmektedir.

**Bu bağlamda;**

1. 13 Şubat 2025 tarihinde Diyarbakır'da yapılması planlanan "Şeva Bîranîna Lehengen Şerhıldana 1925'an" etkinliği hangi somut gerekçelerle yasaklanmıştır?
2. Etkinliğin kamu düzeni ve güvenliğini bozacağına dair somut bir istihbarat veya değerlendirme raporu var mıdır? Varsa, kamuoyuna açıklanması düşünülmekte midir?
3. Diyarbakır Valiliği tarafından verilen bu yasak kararı İçişleri Bakanlığı'nın bilgisi ve talimatıyla mı alınmıştır?
4. Son 10 yıl içinde Türkiye genelinde kaç anma etkinliği yasaklanmıştır? Bunların kaç Diyarbakır'da gerçekleşmiştir?
5. Son 20 yılda Şeyh Said ve arkadaşlarının, Seyid Rıza ve arkadaşlarının katledilmelerine ilişkin kaç anma töreni yasaklanmıştır?
6. Türkiye'nin farklı şehirlerinde yapılan tarihsel anma etkinlikleri serbestçe düzenlenirken, Kürt tarihiyle ilgili etkinliklerin yasaklanması hukukun siyasallaştırılması anlamına gelmiyor mu?
7. Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin daha önce benzer yasaklarla ilgili hak ihlali kararları bulunmasına rağmen, Diyarbakır Valiliği'nin bu kararı almasının hukuki dayanağı nedir?
8. İçişleri Bakanlığı, toplantı ve gösteri yürüyüşlerine yönelik yasak kararlarının anayasaya uygunluğunu denetlemekte midir?
9. Şeyh Said ve 47 dava arkadaşının mezar yerleri neden hala açıklanmamaktadır? Bu konuda herhangi bir resmi çalışma yapılmış mıdır?